

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 09.01.1981, sp. zn. 2 Tz 14/80, ECLI:CZ:NS:1981:2.TZ.14.1980.1

Číslo: 45/1981

Právní věta: Získá-li pachatel podvodným jednáním z majetku v socialistickém vlastnictví věc v rozporu s ustanovením § 8 vyhlášky federálního ministerstva financí č. 156/1975 Sb., o správě národního majetku ve znění vyhl. č. 97/1976 Sb., upravujícím nakládání s neupotřebitelným národním majetkem, posuzuje se cena věci podle její skutečné hodnoty, nikoliv podle ceny stanovené na základě nabídky a poptávky v bazaru n. p. Klenoty. Získání věci takovým způsobem za nepřiměřeně nízkou cenu je třeba posoudit jako rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák., popř. podle § 3 odst. 1 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 09.01.1981

Spisová značka: 2 Tz 14/80

Číslo rozhodnutí: 45

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Rozkrádání majetku v socialistickém řízení

Předpisy: 140/1961 Sb. § 132 odst. 1 písm. c 150/1969 Sb. § 3 odst. 1 písm. c

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 45/1981 sb. rozh.

Získá-li pachatel podvodným jednáním z majetku v socialistickém vlastnictví věc v rozporu s ustanovením § 8 vyhlášky federálního ministerstva financí č. 156/1975 Sb., o správě národního majetku ve znění vyhl. č. 97/1976 Sb., upravujícím nakládání s neupotřebitelným národním majetkem, posuzuje se cena věci podle její skutečné hodnoty, nikoliv podle ceny stanovené na základě nabídky a poptávky v bazaru n. p. Klenoty. Získání věci takovým způsobem za nepřiměřeně nízkou cenu je třeba posoudit jako rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák., popř. podle § 3 odst. 1 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 9. 1. 1981 sp. zn. [2 Tz 14/80.](#))

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR Nejvyšší soud ČSR zrušil usnesení vyšetřovatele okresní prokuratury v Českých Budějovicích ze dne 8. srpna 1980 sp. zn. Vp 6/80 a tomuto vyšetřovateli přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Usnesením vyšetřovatele okresní prokuratury v Českých Budějovicích z 8. 8. 1980 sp. zn. Vp 6/80 bylo podle § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. zastaveno trestní stíhání obviněného J. K. pro skutek spočívající v tom, že obviněný J. K. jako vedoucí referent péče o základní fondy podnikového ředitelství n. p. Jihočeské státní lesy v Českých Budějovicích nezákonným postupem koupil prostřednictvím prodejny autobazaru podniku Klenoty ve Strakoniciích dne 5. 1. 1978 z majetku svého zaměstnavatele osobní automobil tov. zn. Š 100 SPZ CBA 15-91 za částku 20 000 Kčs, třebaže věděl, že na tomto vozidle byly v průběhu roku 1977 provedeny opravy v celkové hodnotě 56 232 Kčs, a tímto způsobem poškodil o tuto částku n. p. Jihočeské státní lesy v Českých Budějovicích. Tím se měl obviněný dopustit trestného činu porušování povinnosti v provozu socialistické organizace podle § 129 odst. 1, 2 tr. zák.

Rozhodnutí o zastavení trestního stíhání vyšetřovatel odůvodnil tím, že soudní znalec stanovil hodnotu uvedeného automobilu v době prodeje pouze částkou 27 985 Kčs a že dále v posudku učinil závěr, že pracovníci autobazaru n. p. Klenoty ve Strakoniciích při stanovení nákupní ceny automobilu postupovali ve shodě s běžnou praxí a příslušnými předpisy platnými pro odhad motorových vozidel, přičemž měli k dispozici i údaje o opravách provedených na tomto automobilu. Vyšetřovatel dospěl dále k závěru, že obviněný při prodeji automobilu sice jednal v rozporu s vyhláškou č. 156/1975 Sb. a vnitropodnikovou směrnicí, které mu ukládaly předložit návrh na likvidaci automobilu likvidační komisí, avšak v tomto směru by mohlo jít jen o porušení pracovní kázně v důsledku nesplnění povinnosti uložené mu § 73 písm. c), d) zákoníku práce, pro které jej již nelze postihnout vzhledem k uplynutí lhůty stanovené v § 79 odst. 1 zákoníku práce.

Proti tomuto usnesení podal generální prokurátor ČSR ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. stížnost pro porušení zákona. Ve stížnosti pro porušení zákona bylo vytknuto, že vyšetřovatel náležitě nezjistil skutečný stav věci a neprovedl všechny potřebné důkazy.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Základním nedostatkem je, že vyšetřovatel vycházel z předpokladu, že v daném případě předmětem zprostředkovatelské smlouvy uzavřené mezi ing. V. M., inspektorem investiční výstavby Jihočeských státních lesů v Českých Budějovicích, a autobazarem, n. p. Klenoty ve Strakoniciích byl automobil neupotřebitelný pro dosavadního majitele n. p. Jihočeské státní lesy. V důsledku toho vyšetřovatele také otázkou, zda a v jakém rozsahu obviněný poškodil tuto organizaci, když automobil koupil pro sebe, posuzoval jen z hlediska ceny stanovené za automobil autobazarem, který zprostředkovává prodej ojetých motorových vozidel. S tímto názorem na věc však není možno souhlasit.

O neupotřebitelném majetku státních socialistických organizací jedná vyhláška ministerstva financí č. 156/1975 Sb. ve znění vyhlášky č. 97/1976 Sb. (dále jen vyhláška). V § 6 odst. 2 vyhlášky je stanoveno, že neupotřebitelný je národní majetek, který pro své úplné opotřebení nebo poškození, zřejmou zastaralost nebo zřejmou nehospodárnost v provozu anebo z jiných závažných důvodů nemůže již sloužit svému účelu nebo určení. Pokud jde o postup nutný k tomu, aby věc z národního majetku byla považována za neupotřebitelnou, stanoví § 6 odst. 4 vyhlášky, že o nepoužitelnosti národního majetku i o způsobu dalšího naložení s takovým majetkem rozhoduje písemně vedoucí organizace nebo jím pověřený vedoucí pracovník, a to popřípadě na návrh jím zřízené komise jako poradního orgánu nebo na základě posudku odborné socialistické organizace. Ohledně majetku, o němž organizace podle § 6 odst. 4 rozhodla, že je neupotřebitelný, stanoví § 8 odst. 1 s odkazem na § 7 odst. 1 vyhlášky, že takový majetek se převede do správy jiné státní organizace nebo do vlastnictví jiné socialistické organizace než státní; věci, které mohou být v osobním vlastnictví a o něž neprojeví

prokazatelně zájem socialistická organizace, mohou být převedeny do vlastnictví občanů.

V podstatě stejné podmínky pro rozhodování o neupotřebitelnosti majetku obsahuje i Směrnice o správě národního majetku v organizaci Jihočeských státních lesů v Českých Budějovicích z 30. 8. 1977 č. j. 389377) práv./Bá, která byla vydána na základě citované vyhlášky a která pokud jde o prodej vozidel z majetku této organizace, stanoví v čl. VII, že prodej veškerých nákladních a osobních vozidel je možný pouze po předběžném projednání a odsouhlasení podnikovým ředitelstvím Jihočeských státních lesů. Kromě této směrnice vydal podnikový ředitel této organizace i Směrnici pro likvidační komise z 10. 7. 1975 č. j. 3304/1975/Bí/práv., podle níž likvidaci zařízení, strojů, dopravních prostředků a ostatních předmětů podléhajících opotřebování provádí na návrh ústřední inventarizační komise nebo vedoucích pracovníků, kteří mají předměty určené k likvidaci ve správě, tříčlenná likvidační komise jmenovaná ředitelem.

Vyšetřovatel v souladu s provedenými důkazy správně zjistil, že likvidace automobilu, který získal obviněný, byla provedena, aniž byly zachovány uvedené předpisy. Zejména tu nedošlo k nezbytnému písemnému rozhodnutí ředitele organizace o neupotřebitelnosti tohoto vozidla a o jeho likvidaci nerozhodla příslušná likvidační komise. Obviněný v tomto směru doznal, že rozhodnutí a protokol o likvidaci podepsal jednak sám a jednak technik organizace R. Š., z nichž však žádný nebyl členem likvidační komise a že tento doklad předložili k podpisu zástupci podnikového ředitele ing. M. až za tři měsíce po prodeji automobilu. Obviněný dále doznal, že také sám zajišťoval prodej automobilu v autobazaru n. p. Klenoty ve Strakonících.

Z uvedeného vyplývá, že nebyl zachován postup předepsaný pro rozhodnutí o nepoužitelnosti automobilu a pro jeho likvidaci a že již proto nemohl obviněný získat automobil jako věc pro organizaci již neupotřebitelnou. Pro takový postup však nebyly dány ani objektivní předpoklady. Z tohoto hlediska je nutno vzít v úvahu, že po havárii automobilu, k níž došlo v únoru 1976, organizace dala provést jeho celkovou opravu, která byla dokončena dne 23. 5. 1977. Šlo o rozsáhlou opravu vyúčtovanou částkou 41 888 Kčs. Podle zprávy Okresního podniku služeb v Českých Budějovicích, který opravu prováděl, z původního vozidla byl použit pouze hnací agregát (motor a převodovka) a některé drobné díly, které při havárii nebyly zničeny; vše ostatní včetně karosérie bylo dodáno nové. Na vozidle byla podle faktury Automotoservisu Svazarmu v Třeboni z 26. 8. 1977 ještě provedena oprava brzd a čelistí za 698 Kčs a podle faktury Mototechny v Českých Budějovicích z 14. 7. 1977 byl k tomuto vozidlu dodán nový motor za částku 9800 Kčs, jímž byl podle výpovědi svědkyně R. Š. nahrazen původní motor, který při předcházející opravě byl v pořádku. Z toho je zřejmé, že v posledních sedmi měsících před nezákonnou likvidací automobilu organizace vložila do jeho oprav celkovou částku 52 386 Kčs, která se značně blíží částce 60 097 Kčs, za kterou byl tento automobil koupen jako nový. Nelze pochybovat o tom, že by organizace, aniž by porušila základní povinnost spravovat jí svěřený národní majetek s péčí řádného hospodáře (§ 66 hosp. zák., § 2 vyhlášky č. 156/1975 Sb.), nevynaložila tak značné prostředky na opravu automobilu, kdyby jej v krátké době po opravě chtěla vyřadit a prodat jako neupotřebitelný. Z této skutečnosti je třeba naopak dovodit, že obviněný získal nezákonným způsobem automobil, který organizace používala jako dopravní prostředek k plnění svých úkolů.

Za tohoto stavu, když ve skutečnosti nešlo o prodej neupotřebitelného automobilu, mohl vyšetřovatel při zjišťování výše škody vycházet jediné ze skutečné hodnoty, kterou měl automobil pro organizaci jako základní prostředek sloužící provozu v době, kdy došlo k jeho nezákonnému prodeji. Jen na základě této hodnoty bylo možno posuzovat škodu, kterou je třeba chápat jako újmu, která nastala v majetkovém sféře poškozené organizace a je objektivně vyjádřitelná penězi jako všeobecným ekvivalentem. Proto vyšetřovatel pochybil, když škodu posuzoval z hlediska ceny stanovené za automobil autobazarem n. p. Klenoty ve Strakonících. V tomto případě totiž, jak je zřejmé ze svědecké výpovědi vedoucího autobazaru S. B., byla cena automobilu stanovena podle nabídky a poptávky s přihlédnutím ke stavu automobilu tedy nikoliv podle skutečné hodnoty vozidla.

Při správném postupu měl vyšetřovatel opatřit znalecký posudek, jímž by byla určena skutečná hodnota automobilu s přihlédnutím k výše zmíněným rozsáhlým opravám provedeným organizací v krátké době před jeho nezákonným prodejem, které, jak to vyplývá i z revizní zprávy ministerstva lesního a vodního hospodářství ČSR, automobil značně zhodnotily. Teprve na podkladě takového znaleckého posudku mohl vyšetřovatel získat reálný základ pro zjištění výše škody, k níž mělo dojít nezákonným prodejem automobilu.

Stížnosti pro porušení zákona je třeba dále přisvědčit, pokud vytýká, že vyšetřovatel neprovedl všechny důkazy potřebné k objasnění okolností, za kterých došlo k uzavření zprostředkovatelské smlouvy s autobazarem a k odhadu ceny automobilu. Tak především měl být vyslechnut jako svědek inspektor investiční výstavby poškozené organizace ing. V. M. o tom, proč a z jakého podnětu vystupoval při uzavření zprostředkovatelské smlouvy jako jediný zástupce organizace a popřípadě i o tom, jak bylo provedeno ocenění automobilu. Dále bylo třeba vyslechnout jako svědkyni zástupkyni vedoucího autobazaru n. p. Klenoty ve Strakonících M. T., která podle svědecké výpovědi S. B. uzavírala za tento autobazar zprostředkovatelskou smlouvu, a to o tom, jak bylo provedeno ocenění automobilu, jak dospěla k částce 20 000 Kčs, zda a kdo jí tuto částku navrhl, zejména ze strany pracovníků Jihočeských státních lesů, zda byly vzaty v úvahu náklady spojené s opravou automobilu a zda snad na ni nebylo působeno, aby vozidlo odhadla za menší částku, než byla jeho skutečná cena. Vyšetřovatel měl také přihlédnout k záznamu o technickém stavu vozidla, který je nedílnou součástí zprostředkovatelské smlouvy a z něhož vyplývá, že karosérie prodáváného automobilu je označena jako původní a naproti tomu na faktuře vystavené na obviněného jako kupujícího je uvedeno, že karosérie byla vyměněna. Tento rozpor bylo třeba odstranit především výsledkem již zmíněné svědkyně M. T., která obě uvedené listiny za autobazar podepsala, a dále výsledkem svědka S. K., který prováděl technickou prohlídku automobilu, a tedy zřejmě zjišťoval i stav karosérie. Ohledně stavu karosérie měl být dále vyslechnut též pracovník autobazaru n. p. Klenoty ve Strakonících, který předběžně ocenil vozidlo a jehož zprávě je uvedeno, že „podle údajů byla karosérie vyměněna v roce 1976, která zřejmě neodborným skladováním v autoservisu byla již před montáží zkorodovaná“. Vzhledem k tomu údají bylo třeba pracovníka vyslechnout o tom, kdo jej v tomto směru informoval a co sám při prohlídce ohledně stavu karosérie zjistil. K jeho údajům měl být vyslechnut i příslušný pracovník Okresního podniku služeb v Českých Budějovicích, který opravu prováděl a který uvedl, že na opravu byla dodána nová karosérie bez zjevných kvalitativních závad. Také měl být vyslechnut svědek R. Š. o tom, proč a z jakého podnětu podepsal rozhodnutí a protokol o likvidaci automobilu z 30. 3. 1978, třebaže nebyl členem likvidační komise a třebaže - jak uvedl ve své výpovědi - věděl, že v podniku existuje likvidační komise a že tato komise projednává všechny návrhy na likvidaci základních prostředků a sepisuje o nich protokol.

Vyšetřovatel měl v této souvislosti také hodnotit svědeckou výpověď ing. F. K., z níž je zřejmé, že jako ředitel n. p. Jihočeské státní lesy nedal ani ústní souhlas k tomu, aby obviněný mohl koupit automobil, o nějž v tomto případě jde; tím je vyvrácena obhajoba obviněného, že ředitel podniku s prodejem automobilu souhlasil. Dále bylo třeba hodnotit svědeckou výpověď náměstka podnikového ředitele uvedeného podniku ing. K. K., z níž vyplývá, že likvidační komise, kterou obviněný svým postupem obešel, byla v podniku zřízena již v roce 1975, že byla od té doby stále v činnosti a že pokud tato komise navrhne určitý způsob likvidace základních prostředků, posuzuje takový její návrh inventarizační komise, která teprve věc předloží podnikovému řediteli ke konečnému rozhodnutí. Vyšetřovatel měl také přihlédnout k svědecké výpovědi sekretáře podnikového ředitele ing. K. B., který s uvedeným automobilem jezdil a který potvrdil, že po výměně motoru nějakou větší závadu na autě nezjistil, což je v rozporu s výpovědí svědka V. B., který naopak uvedl, že automobil byl ve velmi špatném stavu. V úvahu bylo třeba vzít také zprávu Okresního podniku služeb v Českých Budějovicích, podle níž byl při opravě automobilu použit nový materiál v hodnotě 35 853,40 Kčs. Připočte-li se k tomu cena nového motoru 9800 Kčs a dále i cena nového materiálu při opravě brzd a čelistí v částce 666 Kčs, pak byl automobil jen pokud jde o materiál zhodnocen v peněžním vyjádření

o celkovou částku 46 319,40 Kčs, což nepochybně podstatně ovlivňovalo i hodnotu automobilu.

Provedení a náležité zhodnocení výše uvedených důkazů má význam především pro posouzení toho, zda jednání, pro které je obviněný stíhán, naplňuje znaky některého trestného činu. Kdyby totiž na podkladě tohoto dokazování bylo zjištěno, že obviněný jako vedoucí pracovník jednal zjištěným nesprávným způsobem proto, aby si lacino opatřil na úkor majetku svého zaměstnavatele automobil, o němž věděl, že nedávno předtím byly do něho podnikem investovány značné finanční náklady, pak by přicházelo v úvahu posoudit jeho jednání podle ustanovení § 132 tr. zák. o trestném činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví.